

หลักสูตรพีทอบรม

บุคลากรทางการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตร ฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา

ปีที่พิมพ์ 2553

จำนวนพิมพ์ 3,500 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2552

คำนำ

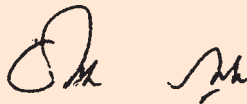
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาหรือนักเรียน YC (YC : Youth Counselor) อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2550 สำหรับปี 2552 มีกิจกรรมหลัก คือ การจัดประชุมปฏิบัติการพัฒนาการดำเนินงานนักเรียน YC และผู้เกี่ยวข้อง 4 ภูมิภาค โดยใช้คู่มือปฏิบัติงานสำหรับนักเรียน YC (ไคร์นำทาง) หลักสูตรฝึกอบรมนักเรียน YC ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากผลการประเมินการประชุมดังกล่าวข้างต้น พบว่า หลักสูตรในการฝึกอบรมทุกกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพ และเสนอให้ สพฐ. เผยแพร่หลักสูตรการอบรม รวมทั้งจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานและวิธีการปฏิบัติงานของนักเรียน YC ดีเด่นที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ

สพฐ. จึงได้จัดทำเอกสารชุดแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselor) ประกอบด้วย เอกสาร 6 รายการ ดังนี้

1. รหัสลับความสำเร็จนักเรียน YC
2. ไคร์นำทาง?
3. หลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา
4. หลักสูตรฝึกอบรมครูแนะแนว
5. หลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษา
6. หลักสูตรฝึกอบรมนักเรียน : เพื่อนที่ปรึกษา

เอกสารเล่มนี้คือ **เอกสารเล่มที่ 3 หลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา** เป็นเอกสารให้ความรู้และบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรม YC ในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา กระทรวงสาธารณสุข คณะผู้จัดทำ และทุกท่านที่มีส่วนร่วมดำเนินการจัดทำเอกสารจนสำเร็จลุล่วง และหวังว่าความรู้และข้อมูลต่างๆ ในเอกสารชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนได้มีส่วนช่วยดูแล ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของแต่ละโรงเรียน และตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

หลักสูตรฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา เป็นเอกสารที่นำเสนอแนวทางการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาโครงการนักเรียน YC โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน YC ของสถานศึกษาอย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. เพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การดำเนินงานนักเรียน YC อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา มีดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรทั้งฉบับอย่างละเอียด ครบถ้วนทุกขั้นตอน (ทั้ง 6 แผน) เพื่อเชื่อมโยงแนวคิด หลักการ และแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของบุคลากรทางการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน YC ของสถานศึกษาอย่างจริงจังและเป็นกัลยาณมิตร
3. ร่วมคิด ร่วมทำในการขับเคลื่อนกลยุทธ์และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมนักเรียน YC
4. สรุปและรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่แก่สาธารณชน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สารบัญ

หน้า

ตารางการประชุมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา	1
องค์ความรู้ที่สำคัญสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา	
กับการขับเคลื่อนโครงการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	2
แผนการจัดกิจกรรมการอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	4
แผนที่ 1 เรื่อง นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ	
การศึกษาขั้นพื้นฐานกับการดำเนินงาน	
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	4
แผนที่ 2 นวัตกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	6
แผนที่ 3 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนกิจกรรม	
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	15
แผนที่ 4 กลยุทธ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรม	
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	18
แผนที่ 5 ทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมสนับสนุน	
การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	21
แผนที่ 6 ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม	
การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา	27
บรรณานุกรม	31
คณะผู้จัดทำ	32

ตารางการประชุมพัฒนาศูนย์กลางทางการศึกษา
(ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา)

วัน/เวลา	08.30-09.00 น.	09.00-10.30 น.	10.30-12.00 น.	13.00-14.00 น.	14.30-16.30 น.
วันที่ 1	ลงทะเบียน	พิธีเปิด	นโยบาย สพฐ. การดำเนินงาน นักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา	นวัตกรรมนักเรียน : เพื่อนที่ปรึกษา	
วันที่ 2	ชมนิทรรศการ	ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน กิจกรรมนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา		กลยุทธ์การขับเคลื่อน การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษา	
วันที่ 3	ชมนิทรรศการ	ทักษะที่จำเป็นในการ สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา		การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม กิจกรรมนักเรียน : เพื่อนที่ปรึกษา	พิธีปิด

องค์ความรู้ที่สำคัญสำหรับพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

กับการขับเคลื่อนโครงการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

(ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา)

1. โครงการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1.1 ความสำคัญความเป็นมา

1.2 วัตถุประสงค์

1.3 กลุ่มเป้าหมายโครงการ

1.3.1 เชิงปริมาณ

1.3.2 เชิงคุณภาพ

2. บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษาต่อการพัฒนานักเรียน

เพื่อนที่ปรึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของโครงการพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.1 การเห็นคุณค่าของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.2 การสร้างเสริมสัมพันธภาพและความไว้วางใจ

3.3 การส่งต่อภายในและภายนอก

3.4 การประชุมรายการนี้

3.5 การประสานงานและการสร้างเครือข่ายนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.6 คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ในการดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

4. พฤติกรรมวัยรุ่น ปัญหาและแนวทางแก้ไข

5. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา

6. ทักษะการให้คำปรึกษา

7. การสร้างเครือข่ายศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษากับการพัฒนานักเรียน

เพื่อนที่ปรึกษา

7.1 แนวทางการสร้างเครือข่าย ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงาน

7.2 รูปแบบเครือข่ายศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษากับการพัฒนานักเรียน

เพื่อนที่ปรึกษา (ระดับโรงเรียน/เขตพื้นที่/จังหวัด/ภาค/ประเทศ)

7.3 การประชาสัมพันธ์ศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษากับพัฒนานักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา

7.4 แผนการดำเนินงานเครือข่ายศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษากับ
พัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

7.5 การนิเทศ ติดตาม ปรับปรุง พัฒนาเครือข่ายศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษา
กับพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

แผนการจัดกิจกรรมการอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

แผนที่ 1

เรื่อง นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการดำเนินงานนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษา เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ปัญหาที่รุมเร้าเยาวชนทุกด้านในปัจจุบันสามารถคลี่คลายได้ในระดับหนึ่งด้วยการพัฒนาเยาวชนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ทำหน้าที่นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) ภายใต้การเสนอแนะ (Coach) ของครูแนะแนว ดูแลช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนเยาวชนด้วยกันเป็นเบื้องต้น ในปัญหาที่ไม่ซับซ้อน และควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจังจากสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาได้อย่างรวดเร็วทันเวลา อีกทั้งยังพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการช่วยเหลือสังคมด้วยจิตอาสาตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบนโยบายและมีทิศทางในการดำเนินงานพัฒนา
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. วิทยากรให้ที่ประชุมชมวีดิทัศน์ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึง นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการดำเนินงานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. วิทยากรกล่าวย้ำให้ที่ประชุมเห็นความสำคัญและตระหนักในการดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมแจกใบความรู้ไปศึกษาเพิ่มเติม
3. วิทยากรนำเสนอภาพความสำเร็จของโรงเรียนที่ผ่านการประกวดกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เป็นตัวแทนแต่ละภูมิภาค

สื่อ/เครื่องมือ

1. วิดีทัศน์การกล่าวนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการดำเนินงานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. PowerPoint ความสำเร็จกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่เป็นตัวแทน 4 ภูมิภาค

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

แผนที่ 2

เรื่อง นวัตกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เป็นนวัตกรรมในการขับเคลื่อนและเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน โดยนักเรียนที่ผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความตระหนักและเห็นความจำเป็นในการใช้นวัตกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยนักเรียนที่ผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ในการใช้เครือข่ายนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

1. วิทยากรดำเนินกิจกรรม “เล่าสู่กันฟังรายการบ่ายนี้มีคำตอบ เรื่อง เพื่อนที่ปรึกษา” และให้ชมวีดิทัศน์การดำเนินการของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. ผู้เข้ารับการอบรมฯ สะท้อนความคิดเห็นจากการชมวีดิทัศน์การดำเนินงานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. วิทยากรเชื่อมโยงองค์ความรู้ ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมฯ จากการชมวีดิทัศน์ “เพื่อนที่ปรึกษา” สรุปให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนด้วยวิธีการให้คำปรึกษา แนะนำ ของเพื่อนนักเรียนเองที่เรียกว่า นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
4. วิทยากรบรรยายความเป็นมา หลักการ กระบวนการ และขั้นตอนของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตามใบความรู้ที่ 2/1

ขั้นตอนที่ 2 กลยุทธ์ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. วิทยากรดำเนินกิจกรรม สะท้อนภาพการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนในหลากหลายลักษณะ โดยใช้แผ่นภาพจากวีดิทัศน์ หรือ PowerPoint

2. ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนภาพความคิดเห็นวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามบริบทที่ผ่านมา และแนวคิดในการปรับยุทธศาสตร์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. วิทยากรสรุปถึงเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการใช้กลยุทธ์นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนด้วยพลังของนักเรียนเอง

ขั้นตอนที่ 3 นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. วิทยากรดำเนินกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการอบรมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และนิเทศ การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด

2. วิทยากรเชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์จากที่ประชุมฯ ให้เห็นถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการใช้กลยุทธ์นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

สื่อ/เครื่องมือ

1. วิดีทัศน์รายการบ่ายนี้มีคำตอบ เรื่อง “เพื่อนที่ปรึกษา”
2. ภาพจากวีดิทัศน์ หรือ PowerPoint เกี่ยวกับการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนด้วยวิธีการหลายๆ รูปแบบ
3. ใบความรู้ที่ 2/1 ความเป็นมา หลักการ กระบวนการ และขั้นตอนในการให้คำปรึกษาเพื่อนของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

การประเมินผล

1. การสังเกต ความสนใจ การแสดงความคิดเห็น และการร่วมกิจกรรมของผู้เข้ารับการอบรม
2. การประเมินจากสภาพจริงในการร่วมกิจกรรมและผลงานแนวคิดที่สร้างสรรค์
3. แบบวัดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ใบความรู้ที่ 2/1

ความเป็นมา หลักการ กระบวนการ และขั้นตอน
การให้คำปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ความเป็นมา

ในปีการศึกษา 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พบพบวนการดำเนินงานด้านการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพิจารณาเห็นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสามัญศึกษาและกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันพัฒนาและขยายผลไปสู่โรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงก่อนการปฏิรูปการศึกษา เป็นกระบวนการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน และทุกฝ่ายยังมีความเห็นสอดคล้องกันอีกว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีบุคคล 5 กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อการทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคล 5 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. คณะผู้บริหาร
2. ครูแนะแนว
3. ครูที่ปรึกษา
4. เครือข่ายผู้ปกครอง
5. นักเรียน

ที่มานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor)

ในปีการศึกษา 2550 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พบพบวนการดำเนินงานการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพิจารณาเห็นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่กรมสามัญศึกษาและกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันพัฒนาและขยายผลไปสู่โรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงก่อนการปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการที่เหมาะสม สอดคล้องกันอีกว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีบุคคล 5 กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อการทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคล 5 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. คณะผู้บริหาร
2. ครูแนะแนว

3. ครูที่ปรึกษา

4. เครือข่ายผู้ปกครอง

5. นักเรียน

การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเวลาต่อมา จึงพัฒนาบุคคล 5 กลุ่มดังกล่าวให้เป็นกลไกที่ประสานสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนซึ่งได้รับการพัฒนาให้ทำหน้าที่เป็นยุวชนแนะแนว มีบทบาทในการบริการให้คำปรึกษากับเพื่อนนักเรียนที่ประสบปัญหา และมีความต้องการที่จะรับคำปรึกษาแนะนำหรือความช่วยเหลือในเบื้องต้น

จากอดีตจนถึงปัจจุบันระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังคงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เกิดจากการผนึกพลังการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ใกล้ชิด เข้าถึง และเข้าใจนักเรียนมากที่สุด บุคคลนั้น คือ เพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง ซึ่งหากนักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้สนใจช่วยเหลือเพื่อนฯ และได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านจิตวิทยาจนสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ ย่อมจะเป็นพลังสำคัญในการป้องกัน ลดความเสี่ยง และแก้ปัญหาที่นักเรียนเผชิญอยู่ได้มาก

หลักการสำคัญที่เป็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้นักเรียนทำหน้าที่เป็น “นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor)”

1. การใช้หลักจิตวิทยาของกลุ่มเพื่อน (Peer Psychology/Peer to Peer-P 2P) เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะบุคคลที่มีพื้นเพ วัย วิธีชีวิตประจำวัน และมีกิจกรรมร่วมกันจะสนิทสนม คั่นเคย และไว้วางใจกัน สามารถสื่อสารกันได้อย่างเปิดเผยและเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. การให้คำปรึกษาโดยเพื่อน (Peer Counseling) มุ่งให้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนฯ ได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว ให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการชี้แนะของครูแนะแนว

คำว่า “เพื่อนที่ปรึกษา” (Youth Counselor) เดิมชื่อ ยุวชนแนะแนว แต่จากการนำหลักสูตรการฝึกอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาไปใช้ในการประชุมปฏิบัติการพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ภูมิภาค ผู้เข้ารับการอบรมให้เปลี่ยนชื่อจากยุวชนแนะแนว เป็นเพื่อนที่ปรึกษา จึงได้นำแนวคิดนี้ มาเสนอที่ประชุมการปรับปรุงหลักสูตรฯ ในระหว่างวันที่ 27 กันยายน-2 ตุลาคม 2550 ณ โรงแรมหัวหินแกรนด์ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้เปลี่ยนจาก “ยุวชนแนะแนว” เป็น “นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor)”

หลักการ

หลักการสำคัญที่เป็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้นักเรียนทำหน้าที่เป็นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) ได้แก่

1. การใช้หลักจิตวิทยาของกลุ่มเพื่อน (Peer Psychology/Peer to Peer-P 2P) เป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธ์ภาพและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะบุคคลที่มีพื้นเพ วัช วิถีชีวิตประจำวัน และมีกิจกรรมร่วมกันจะสนิทสนม คั่นเคย และไว้วางใจกัน สามารถสื่อสาร กันได้อย่างเปิดเผยและเข้าใจซึ่งกันและกันได้ง่าย

2. การให้คำปรึกษาโดยเพื่อน (Peer Counseling) มุ่งให้นักเรียนที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดี กับเพื่อนๆ ได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว โดยทำหน้าที่บริการ ให้คำปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) คือ นักเรียนที่โรงเรียนพิจารณา คัดสรรว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถคิดวิเคราะห์ มีจิตอาสาในการรับฟัง ให้คำปรึกษาหารือ และได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นและปฏิบัติหน้าที่ ให้คำปรึกษาโดยการดูแลชี้แนะอย่างใกล้ชิดของครูแนะแนว

กระบวนการในการให้คำปรึกษาเพื่อน

ขั้นตอนของการให้คำปรึกษาเพื่อนเป็นวิธีดำเนินการสำหรับเพื่อนในการช่วยเหลือเพื่อน ให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา เพราะขั้นตอนการให้คำปรึกษาเป็น ตัวกำหนดแนวทางให้เกิดการปฏิบัติตาม ซึ่งจะช่วยให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปอย่างมีระบบ และมีทิศทางที่ชัดเจน ช่วยให้การให้คำปรึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการให้คำปรึกษาเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ตามความเหมาะสมกับลักษณะของปัญหาและลักษณะธรรมชาติของเพื่อนผู้รับคำปรึกษา ดังนั้นขั้นตอนการให้คำปรึกษาที่ใช้ในแต่ละครั้ง อาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาเพื่อน

ขั้นตอนการให้คำปรึกษาที่ง่าย กระชับ เข้าใจตรงกัน และสะดวกแก่การฝึก ให้คำปรึกษาควรแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสร้างสัมพันธ์ภาพ

การเริ่มต้นพบกันครั้งแรกของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) และเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการเริ่มต้นพบกันที่เป็นไปด้วยความอบอุ่น เป็นกันเองจะช่วยให้เพื่อนเกิดความรู้สึกประทับใจและไว้วางใจ พร้อมทั้งจะเปิดเผยเรื่องราว

ของตนเอง และร่วมมือในการปรึกษา ทำให้การให้คำปรึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น การสร้างสัมพันธภาพมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อลดความประหม่าและวิตกกังวลของเพื่อนผู้รับคำปรึกษา
2. สร้างความรู้สึกรักคุ้นเคยและเป็นกันเอง ระหว่างนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) และเพื่อนผู้รับคำปรึกษา
3. สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา
4. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจต่อการให้คำปรึกษา และไว้วางใจนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor)

การสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. การลุกขึ้นต้อนรับหรือเดินไปรับ
3. เชื้อเชิญให้นั่ง
4. แนะนำรายละเอียดของตัวเองสั้นๆ เช่น ชื่อ งานหรือความรับผิดชอบ
5. ขอให้เพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาแนะนำข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญ เช่น ชื่อ ชั้นเรียนที่กำลังศึกษา
6. พูดคุยเรื่องทั่วไป เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ กิจกรรมที่กำลังเป็นที่นิยม การเรียนการสอน
7. ให้เพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาเล่าสาเหตุที่มาขอรับคำปรึกษา
8. แจ้งขอบข่ายลักษณะ กระบวนการให้คำปรึกษาเพื่อน ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) และเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาตามความเหมาะสม
9. เน้นเรื่องการรักษาความลับ
10. ฟังและใส่ใจเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษา

2. ขั้นสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา

สำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้น ความต้องการ และกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริง เป็นขั้นตอนที่สำคัญ และอาจต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก เนื่องจากเพื่อนขอรับคำปรึกษาส่วนใหญ่จะมีความสับสนทางอารมณ์ หรือมีการรับรู้ที่บิดเบือนจากความเป็นจริง เช่น อคติเข้าข้างตนเอง หรือใช้กลไกป้องกันตนเองสูง ในบางกรณี จึงอาจต้องใช้เวลาเพื่อดำเนินการในขั้นนี้มากกว่า 1 ครั้ง การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหามีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ค้นหาปัญหาที่แท้จริง รวมทั้งสำรวจสถานการณ์ของปัญหา
2. หาสาเหตุของปัญหา
3. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาตระหนัก รู้ และเข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุที่แท้จริง และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น
4. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาความต้องการและตั้งเป้าหมายที่สามารถทำได้จริง
5. สร้างความหวังและความมั่นใจในการแก้ปัญหา

การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหาที่ดี ควรปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาได้เล่าระบายความรู้สึกและเรื่องราวของตนเอง ผลกระทบที่ได้รับในปัจจุบันและในอนาคตจากปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษากำหนดเป้าหมายที่เป็นไปได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. เงียบ ฟัง สังเกต และใส่ใจ
4. ทวนซ้ำ สะท้อนกลับ สรุป ให้กำลังใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจ

3. ค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหากำหนดโดยเพื่อนผู้รับคำปรึกษาจะช่วยให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้นนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) ควรสนับสนุนให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาคิดเองให้มากที่สุด และให้สามารถตัดสินใจเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุด การหาแนวทางแก้ไขปัญหามีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษา มีแนวทางแก้ไขปัญหที่เหมาะสมและสามารถทำได้จริง
2. หาข้อดี ข้อเสียของแนวทางการแก้ไขปัญหา
3. ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม

การหาแนวทางแก้ไขปัญหที่ดี ควรปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาคิดวิธีการแก้ไขปัญหาลงๆ วนๆ
2. เสนอแนะวิธีการแก้ไขเพิ่มเติม
3. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาบอกข้อดี ข้อเสียของวิธีการแก้ไขปัญหแต่ละวิธี ที่คิดได้ รวมทั้งให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) ช่วยคิด
4. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาเปรียบเทียบวิธีการแก้ไขปัญหและสนใจเลือกวิธีที่เหมาะสม

5. ให้ข้อมูลชี้แจงผลที่อาจตามมาจากวิธีแก้ไขปัญหาแต่ละวิธีเพิ่มเติม

6. ให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาสรุปวิธีการแก้ไขแต่ละวิธี พร้อมทั้งข้อดี ข้อเสีย โดยนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) ช่วยเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4. ขั้นวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

แผนการปฏิบัติ ตามแนวทางแก้ไขปัญหาที่เพื่อนผู้รับคำปรึกษาดัดใจเลือกไว้ในขั้นที่ 3 เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การให้คำปรึกษามีคุณค่า และจะเป็นประโยชน์มากขึ้น ถ้ามีการทำข้อตกลงกับ (YC : Youth Counselor) ว่าจะปฏิบัติตามแผน เพราะจะช่วยให้เพื่อนผู้รับคำปรึกษาเกิดความตั้งใจและพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติตาม ดังนั้นโอกาสที่เพื่อนผู้รับคำปรึกษาจะจัดการกับปัญหาได้สำเร็จ ก็จะเป็นจริงได้มากยิ่งขึ้น การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการแก้ปัญหาที่เพื่อนผู้รับคำปรึกษาเลือกไว้

2. กำหนดระยะเวลาที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา

3. กำหนดแนวทางการประเมินผลการแก้ไขปัญหา

4. สร้างความมั่นใจในการแก้ปัญหา

การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ควรปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นเพื่อนผู้รับคำปรึกษา กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา

2. ให้กำลังใจ ให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. ชักชวนให้ทำสัญญาใจผูกมัดเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะปฏิบัติตามแผน

5. ขั้นตอนการให้คำปรึกษาเพื่อน

เมื่อการให้คำปรึกษาเพื่อดำเนินไปจนหมดเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละครั้ง ในแต่ละรายหรือเพื่อนผู้รับคำปรึกษามีทำที่ต่อต้านหรือไม่ร่วมมือในการปรึกษาเพื่อน ก็ให้ยุติการให้คำปรึกษาโดยให้ดำเนินการด้วยความอบอุ่น เป็นมิตร และแสดงความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือต่อไป การยุติการให้คำปรึกษาเพื่อนมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ยุติการให้คำปรึกษาเพื่อนในแต่ละครั้งหรือแต่ละราย

2. ให้กำลังใจและความมั่นใจแก่เพื่อนผู้รับคำปรึกษา

การยุติการให้คำปรึกษาเพื่อนที่ดี ควรปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ส่งสัญญาณว่าหมดเวลา เช่น ดูนฬิกา บอกจำนวนเวลาที่เหลือตามที่ได้กำหนดไว้ เมื่อเหลือเวลาประมาณ 5-10 นาที
2. สรุปปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข
3. เปิดโอกาสให้เพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษา นัดหมายกำหนดการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
4. ส่งต่อเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาไปยังนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาคนอื่น โดยให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษา ในการขอคำปรึกษาจากนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาคนอื่นต่อไป
5. ให้กำลังใจและแสดงความมั่นใจว่าเพื่อนผู้ขอรับคำปรึกษาจะจัดการกับปัญหาได้

แผนที่ 3

เรื่อง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การขับเคลื่อนกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของแต่ละเขตพื้นที่
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดแนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมค้นหายุทธศาสตร์และมาตรการในการดำเนินงานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. สมาชิกแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาลงในใบงานที่ 3/1
2. ตัวแทนเขตพื้นที่การศึกษา 1-2 เขต นำเสนอผลการวิเคราะห์
3. แบ่งกลุ่มสมาชิกกลุ่มละ 5-7 คน ศึกษาผลจากใบงานที่ 3/1 เพื่อร่วมกันค้นหายุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อให้ยุทธศาสตร์นั้นๆ บรรลุผลลงในใบงานที่ 3/2
4. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและร่วมกันสรุป

สื่อ/เครื่องมือ

1. เครื่องฉายทาบแสงและโปรเจคเตอร์
2. กระดาษปฐพีพร้อมปากกาเมจิก
3. ใบงานที่ 3/1 การวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาใบงานที่ 3/2 การดำเนินงานยุทธศาสตร์และมาตรการในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. กำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถปฏิบัติได้จริง

ใบงานที่ 3/1

การวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา.....

คำชี้แจง ให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินงาน
กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ผ่านมาในประเด็นต่อไปนี้

1. รูปแบบโครงสร้างการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

2. วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค

ใบงานที่ 3/2

การดำเนินงานยุทธศาสตร์และมาตรการในการดำเนินงานกิจกรรม
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง จากการนำเสนอใบงานที่ 3/1 ให้แต่ละกลุ่ม (กลุ่มละ 5-7 คน) ร่วมกันกำหนด ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อหน้าที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ พร้อมกำหนดมาตรการเพื่อการขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างล่างนี้

แผนที่ 4

เรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง 30 นาที

สาระสำคัญ

รูปแบบการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งได้ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ หรือได้รับรางวัลดีเด่นระดับภูมิภาคและระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นต้นแบบ เพื่อให้ นักวิชาการศึกษาและศึกษานิเทศก์ทุกเขตพื้นที่การศึกษานำไปปรับใช้ และวางแผนการขับเคลื่อนที่เหมาะสมกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของตนเองต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้วิเคราะห์องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมการทำงานสู่แนวทางการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบทั้งสถานศึกษาและของเขตพื้นที่การศึกษา

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. เชิญผู้แทนเขตพื้นที่การศึกษาที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้สถานศึกษามีผลงานผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดีเด่นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 2-3 โรงเรียน
2. แบ่งกลุ่ม 5-7 คน วิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ตามใบงานที่ 4/1 และใบงานที่ 4/2
3. ผู้แทนกลุ่มนำเสนอที่ประชุม

สื่อ/อุปกรณ์

1. อุปกรณ์ IT
2. กระดาษปรีฟพร้อมปากกาเมจิก
3. ใบงานที่ 4/1 การวิเคราะห์ความรู้การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ใบงานที่ 4/2 แบบสรุปกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของแต่ละผลงานที่นำเสนอ

การประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. กลยุทธ์ที่สามารถปฏิบัติได้จริง

ใบงานที่ 4/1

การวิเคราะห์ความรู้การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

คำชี้แจง แต่ละกลุ่มร่วมกันสกัดความรู้การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
ที่ผ่านมาในประเด็นต่อไปนี้

1. กลยุทธ์ในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของแต่ละผลงานที่นำเสนอ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน
เพื่อนที่ปรึกษาของแต่ละผลงานที่นำเสนอ

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค

ใบงานที่ 4/2

แบบสรุปกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรม
นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของแต่ละผลงานที่น่าสนใจ

แผนที่ 5

เรื่อง ทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม

นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ทักษะที่จำเป็นของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการศึกษาในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แก่

- การสอนแนะ
- การทำงานแบบมีส่วนร่วม
- การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
- การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถให้คำแนะนำ/สอนแนะ และทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประเมินผล ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลงานดีเด่นกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. กระบวนการสอนแนะ

- 1.1 ให้สมาชิกเข้ากลุ่มๆ ละ 3 คน
- 1.2 แจกใบงานที่ 5/1 ให้แต่ละกลุ่มดำเนินการ ใช้เวลา 15 นาที
- 1.3 กลุ่มสมาชิก 3 กลุ่ม นำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่
  - 1.3.1 ผู้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่ดีอะไรบ้างของผู้โค้ช
  - 1.3.2 ผู้ที่ถูกโค้ชพึงพอใจพฤติกรรมอะไรบ้างของผู้โค้ช
  - 1.3.3 ผู้โค้ชบอกความรู้สึกของตนเองในขณะโค้ช
- 1.4 เมื่อแสดงความคิดเห็นครบทั้ง 3 กลุ่มแล้วให้สมาชิกเพิ่มเติมในแต่ละประเด็นที่แตกต่าง
- 1.5 วิทยากรสรุปสาระสำคัญในการโค้ช ได้แก่ บุคลิกภาพ กระบวนการโค้ช โดยใช้ PowerPoint และแจกใบความรู้ที่ 5/1 ไปศึกษาเพิ่มเติม

2. การทำงานแบบมีส่วนร่วม

2.1 ให้สมาชิกร่วมกันนำเสนอบุคคลที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2.2 เพื่อให้บุคคลในข้อ 2.1 ดังกล่าว ทำงานร่วมกันอย่างมีคุณภาพ

2.3 สรุปพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีทักษะต่างๆ เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ติดตาม ประเมินผล ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลงาน

3.1 แบ่งสมาชิกตามงานที่รับผิดชอบ

3.2 วิทยากรนำเสนอทักษะที่ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการศึกษาคควรใช้ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานดีเด่นของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.3 ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติงานดังนี้

3.3.1 กลุ่มศึกษานิเทศก์วางแผนให้การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.3.2 กลุ่มนักวิชาการศึกษาวางแผนในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานดีเด่นของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

3.4 แต่ละกลุ่มนำผลงานในข้อ 3.3 จัดทำเป็นเอกสารต้นฉบับที่วิทยากร

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 5/1 การสอนแนะ
2. ใบความรู้ที่ 5/1 การสอนแนะ
3. PowerPoint เรื่อง Coaching
4. อุปกรณ์ IT
5. กระดาษ A4 จำนวน 1 รีม

การประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานกลุ่ม
2. การเสนอความคิดเห็นของสมาชิก
3. การตรวจผลงานการวางแผน ประเมินผล และการรวบรวมผล

ใบงานที่ 5/1

การสอนแนะ

คำชี้แจง ให้ผู้เข้ารับการอบรมจับกลุ่มๆ ละ 3 คน และดำเนินกิจกรรมตามใบงานดังนี้

1. สมาชิก 3 คน ในแต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ 3 บทบาท ดังนี้
  - 1.1 ผู้โค้ชแสดงพฤติกรรมเป็นผู้แนะนำ/สอนงาน
  - 1.2 ผู้ถูกโค้ชแสดงพฤติกรรมเป็นผู้รับคำแนะนำ/เรียนรู้งาน
  - 1.3 ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ดีของผู้โค้ช
2. เลือกประเด็นที่ขอรับคำแนะนำ/เรียนรู้งานเพียง 1 ประเด็นจากประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 การสร้างความเข้าใจกิจกรรมนักเรียนแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือ
  - 2.2 การสนับสนุนการดำเนินงานของนักเรียนในบทบาทของครูแนะแนว
  - 2.3 การสนับสนุนการดำเนินงานของนักเรียนในบทบาทของครูที่ปรึกษา
3. แสดงบทบาทการสอนแนะ/สอนงาน บทบาทละ 5 นาที รวม 3 บทบาท (15 นาที) หรือตามความเหมาะสม
4. วิทยากรสุ่มถาม 1-2 กลุ่ม ถึงความรู้สึกต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ
5. ผู้เข้าร่วมอบรมแสดงความคิดเห็นและวิทยากรสรุปเพิ่มเติม

ใบความรู้ที่ 5/1

การสอนแนะ

การสอนแนะ (Coaching) เปรียบเสมือนเป็นพาหนะที่นำพาบุคคลไปสู่จุดหมาย

หลักการแนวคิด การสอนแนะ มี 3 ประการ

1. การให้ทางเลือก
2. การสนทนา
3. การนำความคิดสู่การปฏิบัติ

บทบาทของผู้สอนแนะ

1. เป็นกระจกที่สะท้อนความคิดและความจริงของการกระทำให้เป็นระบบด้วยบรรยากาศที่สร้างสรรค์
2. เปิดโอกาสสู่การเชื่อมโยงกับความรู้และปัจจัยภายนอกเพื่อเพิ่มทางเลือกและความตั้งใจ ในการตัดสินใจและลงมือกระทำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง
3. สร้างความไว้วางใจ ความเข้าใจ และสนับสนุนให้คิดอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะที่จำเป็นของผู้สอนแนะ

1. เป็นบุคคลที่มีต้นทุนของความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาอะไร วิธีสอน รวมถึงมีบุคลิกภาพและเจตคติที่ดีสม่ำเสมอ
2. มีความยืดหยุ่น ไวต่อความรู้สึก และเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน
3. มีพื้นฐานและประสบการณ์ที่เข้าใจธรรมชาติและวัฒนธรรมการทำงาน
4. มีการพัฒนาทักษะการฟัง การคิด การถาม และการเขียนที่ชัดเจน
5. มีระบบการคิดทบทวน
6. มีความคิดเชิงบวก จับถูก คิดถึงปัญหาเริ่มจากตนเอง
7. มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพุดน้อยลง ฟังมากขึ้น ไม่สั่งการใดๆ
8. ช่วยกำหนดจุดพัฒนาเชื่อมโยงและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลง

กระบวนการสอนแนะ

1. เตรียมการ
2. ปฏิบัติการ
3. ประเมินตนเอง ความก้าวหน้า และความสำเร็จของครู
4. สรุปผล

กิจกรรมการสอนแนะ

การสอนแนะ เริ่มต้นหลังจากที่ครูได้รับการบอก การสอน การแนะนำ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

- การให้ข้อมูลย้อนกลับ
- การตั้งคำถามปลายเปิด
- การท้าทายให้ทำงาน
- การรับฟัง

เครื่องมือการสอนแนะ

1. รายงานการชี้แนะข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ชื่อโรงเรียน ยุทธศาสตร์/ภาระงาน และชื่อครู

- 1.1 สิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้น
- 1.2 สิ่งที่เกิดขึ้น
- 1.3 สิ่งที่แตกต่างกันจากเดิม
- 1.4 ก่อนการชี้แนะครั้งต่อไปควรมีอะไรแตกต่างกันจากเดิม
- 1.5 บันทึกเพิ่มเติม

2. รายงานการรับการชี้แนะข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ชื่อโรงเรียนและชื่อครู

- 2.1 ความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
- 2.2 ความคิดสำคัญที่สุดที่ได้รับ/ประเมินแล้วเห็นว่าพัฒนาได้
- 2.3 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้
- 2.4 สิ่งที่จะทำให้แตกต่างกันจากเดิม

ข้อพึงตระหนักของผู้สอนแนะ

- เริ่มต้นด้วยการคิดว่าเรากำลังจะไปที่ไหน อยู่ที่ไหน และจะไปถึงได้อย่างไร
- การสอนแนะห้ามบอกคำตอบ (ถ้าจำเป็นให้ยกตัวอย่าง 2 ตัวอย่างให้ครูพิจารณาตัดสินใจ)

- ห้ามสั่ง
- ห้ามสอน
- จุดประกายความคิด
- แสดงความห่วงใย เอื้ออาทร
- ให้กำลังใจและสนับสนุนให้กล้าเรียนรู้สิ่งที่ยาก

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของผู้สอนแนะ

- การเจียบ
- การแปลความหมาย
- การสังเกต
- การให้ทางเลือก
- การกำหนดเวลาและเป้าหมาย
- การจัดบันทึก
- การใช้คำถาม
- การสะท้อนผลการทำงาน
- การแบ่งปันประสบการณ์
- การติดตามงานและความคืบหน้า
- การวางแผนและการทำสัญญา
- การยอมรับ
- การฟัง
- การสนทนา
- การประสานงาน/ข้อมูล
- การแนะนำแหล่งข้อมูล
- การเปรียบเทียบ
- การใช้ภาษาท่าทาง
- การหาจุดเน้น
- การรักษาความลับ
- การสรุปเพื่อนำผลไปสู่การนำไปใช้

กระบวนการสอนแนะ

1. การวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน
2. การเตรียมตัว ทบทวนเป้าหมาย และหลักการสอนแนะ (Coaching)
3. การสร้างความคุ้นเคยและทบทวนจุดประสงค์โครงการ
4. การค้นหาปัญหาและสิ่งรบกวนจิตใจเพื่อกำหนดจุดเน้น
5. การวางแผนแก้ปัญหาและลงมือทำตามแบบ
6. การติดตามผล
7. การทำรายงาน

แผนที่ 6

เรื่อง ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรม

นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การดำเนินงานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา จะแพร่หลายอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องได้รับการขับเคลื่อนโดยบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/นักวิชาการการศึกษา และศึกษานิเทศก์ต้องร่วมมือกัน “ตามบทบาทหน้าที่ของตน” ในการวางแผนกลยุทธ์ ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะการวางแผนกลยุทธ์ในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตลอดจน ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามสู่เป้าหมายตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้บูรณาการแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่สถานศึกษา

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม ดังนี้
  - 1.1 กลุ่มนักวิชาการศึกษาหรือผู้แทน
  - 1.2 กลุ่มศึกษานิเทศก์แต่ละกลุ่มดำเนินการเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มเพื่อสรุปและเตรียมนำเสนอผลการประชุมกลุ่ม
2. ให้สมาชิกวางแผนกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาตามบทบาทหน้าที่ของตนเองในประเด็นการพิจารณาต่อไปนี้

“ท่านมีวิธีการอย่างไรในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
3. สรุปประเด็นการพิจารณาตามใบงานที่ 6/1

4. แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ตามบริบทของตนเอง
5. สรุปแนวทางการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา และบันทึกผลการประชุมของกลุ่มในใบงานที่ 6/2

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบงานที่ 6/1 วิธีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา
2. ใบงานที่ 6/2 แนวการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (แบบสรุปที่ 2)
3. PowerPoint การจัดการความรู้ 1 ชุด
4. กระดาษ A4 จำนวน 1 รีม
5. อุปกรณ์ IT

การประเมินผล

1. การบันทึกแนวทางการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. วิธีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อนที่ปรึกษาของนักวิชาการศึกษาและศึกษานิเทศก์
3. การสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม

ใบความรู้ที่ 6/1

วิธีการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรม

นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

- นักวิชาการศึกษา
- ศึกษาพิเศษ

เขตพื้นที่การศึกษา.....

ใบความรู้ที่ 6/2

แบบสรุปรูปแนวทางการดำเนินงานกิจกรรม

การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน

นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา.....

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. **แนวทางการพัฒนาบุคลากรแกนนำในสถานศึกษา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นางพาง ลีสมุวรรณ. 2530. **จิตวิทยาการเลี้ยงดูเด็ก**. ใน : วันเพ็ญ บุญประกอบ, อัมพล สุอำพัน, บรรณาธิการ. **จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์**. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, 55-61.
- พรรณราย ทิพย์ประภา. 2541. **“แนวคิดในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา”**. ในวารสารวิชาการ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541.
- มัลลวรี อุดุลวัฒนศิริ. 2552. **เทคนิคการให้คำปรึกษา : การนำไปใช้**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานา.
- ศรีประภา ชัยสินธุ์. ม.ป.ป. **เอกสารประกอบการสอนสำหรับนักศึกษาแพทย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี สภาพจิตใจของเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ (2)**. ม.ป.ท.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. **นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา YC : Youth Counselor**. กรุงเทพมหานคร.
- Barker P. 1988. **Basic child psychiatry**. London : Blackwell.
- Brooks JB. 1987. **The process of parenting**. 2nd ed. Palo Alto : Mayfield Publishint.
- Lewis M. 1982. **Clinical aspects of child development**. Philadelphia : Lea & Febiger.
- Kaplan H, Sadock B. 1989. **Comprehensive textbook of psychiatry**. 5th ed. Baltmor : Williams & Wilkins.
- Michels R, Cavenar JO. 1987. **Psychiatry**. New York : Basic Books.
- Sarafino EP, Armstrong JW. 1980. **Child and adolescent development**. Illinois : Scott, Foresman and Company.

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. น.พ.ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิกรมสุขภาพจิต
4. ดร.ศรีสมร พุ่มสอาด	อดีตที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้อ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นางสาวจกมล ทรัพย์สมบูรณ์	ผู้จัดการแผนงานการเรียนรู้สภาวะในสถานศึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อ
6. นายปราโมทย์ แก้วสุข	ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. นายปัญญา แก้วกียูร	ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้อ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
9. นางวิลาวัลย์ พัวศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
10. นางธนิมา เจริญสุข	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการแนะแนว

ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
2. นางสาววิไลวรรณ ใจแก้ว	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะกรรมการยกย่องสนับสนุน

1. นางสุนีย์ เสรณวิชัยกิจการ	อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้อ ด้านเทคโนโลยี
2. นางวิลาวัลย์ พัวศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
3. นางชุศรี อุดมกุศลศรี	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
4. ว่าที่ ร.ต.ดร.ประสงค์ ลังชะไชย	อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ต
5. นายธีระพันธ์ ธีรานันท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี

6. นายชนินทร์ วรรณมณี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1
7. นางสาวจันทร์เพ็ญ โชติศิริ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
8. นางสมปอง จันทรมานิตย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2
9. นางสาวสุวรรณา แสงสุริยฉาย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
10. นายวีระ อุสาหะ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
- คณะกรรมการปรับปรุงต้นฉบับ**
1. นางสุนีย์ เศรษฐินัยกิจการ	อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยี
2. นางวิลาวัลย์ พัวศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
3. ว่าที่ ร.ต.อุทิศ รุ่งธีระ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
4. นางวัฒนา คล่องดี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
5. นางสาวสุวรรณา แสงสุริยฉาย	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
6. นายวีระ อุสาหะ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
7. นางสาวจันทร์เพ็ญ โชติศิริ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2

คณะบรรณาธิการและเรียบเรียงต้นฉบับ

1. นางสาวเอิบบุญ สุทธิประภา   อดีตผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. นางอัญมร คเชนทร์เดชา   ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. นางสาววิไลวรรณ ใจแก้ว   นักวิชาการศึกษานักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

เอกสารนี้สามารถดาวน์โหลด
จากเว็บไซต์แนะแนวการศึกษาและชีวิต
ภายใต้ชื่อ www.guidance.go.th